

Itt van mind-fazakastól.

A' F. Császár és Ferentz fő Hertzeg Aug. 23-dikán mint egy dél tályban mindeneknek ludtok nélkül érkeztenek bé Prágába, és minekutánna titkon ott-is háltanak volna, más nap jó reggel *Pilnitz* felé vették útjokat. — A' F. *Palatinus* is 26 dikban indulván *Budáról Posonyon* és *Morván* keresztül, egyenesen indult Prágának, és még csak bé sem tekintett Bétsbe, a' mint mások után hibáson irtuk vala. — Az Oláh Országi néhai Heriz. *Maurojéni* edgyik Író Déákja Bétsbe érkezvén azt a' hirt hozta magával, hogy Gróf *Eszterházy* Ferentz is *Szisztouból* egyenesen ment Prága felé. — A' *Bukoresti* Levelekből azt értjük, hogy az itt lévő Ts. K. Katonaság a' múlt hónapnak 14 dikén már meg mozdult vala bé takarodni Erdélybe. — Ugyan innen, a' *Porta* és a' mi F. *Udvarunk* Békelesség kötelének következő Környülállásairól tudósittatunk: — „ Minekutánna a' Békelesség szerző Ministerek *Szisztouban*, a' Békelességnek minden punktumaiban, az egy alirisig meg-edgyezt-nek volna, habonás szokásból é vagy mihöl? a' *Porta* részéről lévők azt kívánták, hogy a' Békelességnek allírása dél után essék-meg. Ezt a' Keresztény Udvarok Ministerei minnyájon meg-engedvén, Augusztusnak 4-dikén dél-utáni 4 órakor ölzve gyűltenek a' Békelesség Tanáts házában. A' Ház előtt mint egy 1000 Török Katonák állanak vala 2 sorban, az utzának mind a' 2 része felől. A' háznak *Udvarán* 5 Török Ménlovak (Tsödörök) állanak vala, mellyek igen drága arannyas Török szerzámokban valának gazdagau felöltöztetve; és más 8 lovakkal, bör vedrekben vizet hordanak vala az *Udvarnak* öntözésére. Abbán a' Szobában, hol a' Békelesség punktumainak alírása esék, jobbfelől egy *Diványon* (Kanape) ül vala a' *Rájsz Esfendi* a' több jelenlévő Törökökkel, és a' jelenlé-

vő 5 Keresztény Miniszterek bal-felől ülnek vala egy asztal mellett. Midőn a' Békességnek mind a' két Leveli készek lettenek volna, minnyájan fel állának, és szembe menének. A' Pruzszus Miniszter elvevé az all-íráskaal meg-erősített edgyik Levelt a' *Rájsz-Effendi* Kezéből, és által adá az Anglus Miniszternek, ez a' Hollándusnak, és ez megint vissza adá a' Pruzszus Miniszternek; ki ezt által adá a' Ts. K. Miniszter B. *Herbert* Urnak, és ez Gr. *Eszterházy* Ferentznek. Annak utánna elvevé a' Pruzszus Miniszter B. *Herbert*től a' másik békekész Levelt, és valamint az elsőt, minden Miniszterek kezén keresztül bocsátá. Midőn e' meg-lett volna, a' Törökök minnyájan edgyik a' másiknak vállára hajták fejeket, az 5 Keresztény Miniszterek pedig barátságos Karokkal ölelék-meg egy mást, és midőn ez így meg-esett volna a' jelen lévő Miniszterek a' magok előbbi helyekre le-ülének, és ekkor 5 *Tzobellal* bérlett és prémezett Török menték be zatának bé, és mindenik Keresztény Miniszterre egy egy ilyen mente adatván, az egész tzeremonia alatt menydörgenek vala az ágyuk, és 24 Törökkel musikálnak vala az Udvaron. Mindenik *Talmács* Török mentét nyere ekkor, közönséges *Tzobellal* prémezve és bérelve, a' Miniszterek Titoknakjai pedig egy egy téli Bundát; sőt a' Miniszterek szolgálóinak is egy egy közönséges köntös ajándékoztatták. Midőn mind ezek véghez mentenek volna, hoztak minden féle drága italakat, és isznak vala törökösön a' Miniszterek, és az után a' 3 közbenjárt Udvarok Miniszterei a' *Tzobales* Török mentében, az ajándékban adott Török Ménlovakra fel-ülvé szállásaikra mentenek; B. *Herbert* és Gr. *Eszterházy* pedig ott maradának, a' határszéleknél el-itéréséig végett, mellyek 7 órára készek lévén, az ajándékban nyert Török Monyosokon ők is haza menének. A' Békesség Levelk Török és *Frantzia* nyelvekre irattak, és még azon este el-küldeték ezekkel Bécs felé *Biánky* Ur, ezeknek meg-erősítéséig végett, és mihelyt ezeknek meg-erősítéséig a' Romai Ts. Kir. Fel.

Felségtől és a' Török Tsászártól meg-érkeznek, a-
zonnal által tséréltetnek, és a' Ministerek haza in-
dulnak; B. *Herbert* pedig egyenesen mégyeu Kon-
stántzinápolyba a' Ts. K. *Internuntziusnak* az előb-
beni helyére, és így kész a' Békesség.

Az Elyséumi Lelkek öszve gyűltek, és a' mosta-
ni Török háborúnak hasznát és kárát öszve vetvén;
kinek használt és kinek ártott légyen így írják-le:

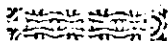
„ Ezen Török háború az *Orániai* és az *Anglus*
Háznak használt; mert ennek el kezdődésével az el-
lenkező felek meg-akadályoztatának a' két hatalmas
tengeri erőnek Angliának és Hollándiának egy más-
tól való el-vállasztásától. *Anglia* magához vonta
Hollándiát; *Oránia* pedig győzedelmeskedett a' *Pá-
trióták* tzélja ellen. — „ Ezen háború szolgált a'
Svéd Királynak; mert ő ez által a' maga Királyi
székét az ellen mondásoktól meg-erősítette magára
nézve. — „ Ezen Török háború használt a' *Prusz-
szus Politikának*; mert ő ez által nem tsak a' Tö-
rök Dictátori székben ült, hanem Európában a'
Hatalmasok között első *Voxot* nyert — a' *Frantzia*
eleibe hágott, magát az *Austria* Házzal edgyesít-
vén, tsak nem minden-felől bátorságossá tette Or-
szágait — semmit sem költött, 's egy néhány mil-
liomokat nyer a' Töröktől. — „ Ezen T. háború
szolgált a' *Lengyeleknek*; mert ők ezen háború által
meg-szabadultak a' *Muszka Subordinátiótól* — egy ál-
dott lábra állították magokat — drágán el-adták
miudeneket és pénzt nyertek. — „ Ezen Török
háború minden *Filosofus* *Tolvajoknak*, *Szabadság*
Fabrikánsoknak, *Orátoroknak*, *Hering áruló Ko-
fáknak* s. t. háznekra vált; mert ezen háború az
ellen állástól az öszve meg öszve szövödött Hatal-
másokokat meg-gátoltán, ezeknek tzéljoknak elő-
menetel engedtetett — a' *belső Zenebonára*. — —
Ezen Török háború az *Austria* és *Muszka* *Sergek*
ditséretének nagy hasznára vólt; mert ezek ez ál-
tal mutották-meg egész *Europa* előtt öszve vetett e-
rővel mire mehetnének — és sok ezer szegény. ki
talám holtig a' porban maradott vólva, fel-ment

a' tisztesség és a' vitézség grádittsán. Ezek és több ilyenek ezen Török háborúnak haznái; de látszik az ebből következett kárákat is. — „ A' Török háború az emberiséget és a' Nemzeteket nagy szerentsétlenséggel ködösítette bé — sok Nemzeteket fel-ládzasztott, egész Országokat el rontott, és minden eddig volt igazgatás formáit meg-mozdította. Ez a' Belgiumbélieket fel-háborította, és sokakat életektől, többeket tulajdon vagyonyoktól meg-fosztott 's. t. — E' *Lütikh* Tartományát úgy el-prédálta, hogy ennek helyre állására 50 ezrendő sem elégségesek. — Ezen Török háború Frantzia Országot meg ette; a' Diktatori székből le-taszította, az Anglusoknak Amérikáért való boszszujokat nyakokba öntötte; az aranyat pappirossá váltotta: más Nemzetekkel a' Frantzia tükörbe nézetett — és semmi ellent nem áthatnak vala a' Hatalomságok; mert háború vala. — „ Ezen Török háború Ausztriát 2 tűz közé szorította: hátul a' Pruszszus, elől a' Török tűz áll vala előtte — sok ezer ép kéz lábbal termett fiait *Adámnak*, életektől meg-fosztá — sok Statusokat olly adolságokba vere, hogy csak a' jógazdaságszabadithatja meg őket a' romlástól. — A' Hollandiai Kereskedés erszénnye ez által úgy ki-szakadott, hogy sok ezrendők is alig fódózhatják bé. — Ezen háború a' Török erőllen kevélységét világozságra hozta. Sok pénzt és népet el-prédálta, még is *Krimiát*, mellyért hadakozott, a' Muszkának adni kéntelenítette. — „ Ezen háború csak a' Kurirokra sokkal több költséget tett, mint sem a' mit ért az egész háború. — Ezen Török háború leg alább is 80 Újságírókat szült, kiket már most a' háborgós újságnak nem léte miatt a' *Fatum*, a' nyugodalom szalma-zsákjára fektet. — Ezen Török háború, a' még málsa nem született, *Idik Josefet* a' Koporsóig kilírte; *Laudont* 's sok más Vitézeinket el-vitte; Barmainkat, eleségünket meg-emészttette. — Már kész a' Békesség — mártás-egy mérő búza Hazánkban — csak nem a' meg-szakadásig szülte a' minden féle áldást a' böl-
dog

dog Természet — énekeljük hát Sz. Dáviddal: *Adjon Isten békeiséget a' mi időnkben e' földön.* — —
(*Návid Nro. 33.*)

Elegys jegyzések. — Ugy beszéllek, hogy a' Tseh. Koronázás 10-dikre halasztatott volna — még a' múlt napokban indittaték Bétsből egy nagy summa arany Prága felé a' Koronázásra. — A' Frantzia Király testvére az *Artisai* Gróf is *Pillnitzben* vagyon a' Fejedelmek Tanátskozásán. — Fegyvertármester *Bernhof* nyavallyái miatt *jubiláltatott.* — Egy *Pensjon* lévő *Itiben* nevü 88 ezrtendős *Oberster* a' héten hala-meg. — A' *Brüszfeli* és a' *Májlánda* Kamarák a' Bétsi Kamaráktól nem függökké lettenek, és így tér visszra minden a' maga hajdoni lábára. — Az Erdélyi Diétának *Aldi* már Bétsbe fel érkezteknek lenni mondatnak, és a' *Deputátiót* is jövő útjában lenni értjük. A' Kolosvart vólt Királyi Biztos B. *Rall* Ur ő Excja Aug. 24 dikén indula visszra Szebenbe. A' Kolosvári Tanáts a' határ széléig, a' N. Vgye pedig Tordáig akará ezen közönséges Szeretetet érdemlett Hazasit kifirni, 's már várják vala is ő Exját készen, de meg nem engedé. A' Várasiahtól 's mindenektől hozszas maga ajánlásával veve bótsut — mindenek egyenlő szívvvel és szájjal azt valják, hogy ennél az Urnak kellemetesebb embert illy nagy Urban soha sem láttak. Eljen szeréntsésen a' mi Kedves Hazánk Fia B. *Rall* Ur ő Exja! mindenek ezt kiálták utánna.

A' *Præmonstratensesek Jászai Conventus*a nevében, mind a' Fels. Palatinusnak, mind az Ország Primásának könyörgő Levelek adattattanak-bé, hogy ezeknek visszra-állittatások ő Felsége előtt, még a' következő *Diéta* előtt dolgoztatnék-ki. — A' *Jésuiták Szerzetét*-is helyre állittani nagyon munkába vették a' Lengyelek.

Prinds Battyáni ó Eminentzidja, következendő Beszédet tartott a' Nádorispánynak Főispányi Béltattutása' alkalmatosságával :

„ Solemnem hodie agimus diem, I. Status, et Ordines, Amici et Vicini charissimi, colendissimi, quem nullo retro actorum temporum aetate viderunt Majores nostri, cujus ardentissimo tenebuntur desiderio in omne aevum posteri, celebratuci in tenerrima devotissimorum animorum gratitudine perennibus encomiis temporum nostrorum et gloriam, et felicitatem, rarae eximiae illius virtutis, exemplaris videlicet concordiae Fratrum excellentiam, singularem Serenissimorum Regiorum Principum in Nobilissimam Gentem Hungaram popularitatem, ejusque existimationem,

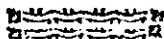
Coronae Princeps, in partem sollicitudinis gravium Re iminis curarum de providentia optimi Patris, et Regis nostri Apostolici *Leopoldi II.* vocatus, non subluji in solidanda Regni Apostolici partiumque adnexarum Juris sui haereditarii avita Constitutione, promovenda communi Gentis Hungariae felicitate, et gloria, quod per decursum recens feliciter terminatae Dialectae ubertim, et ab eo tempore pro omni opportunitate praesitit,

Verum ad individua promovendo cujusvis commodo, ipsique externo Nobilis Nationis Hungariae cultui impendenda officia progreditur.

Motu etenim proprio ab Augustissimo Patre, et Rege nostro amantissimo pro sua in Gentis Hungariae prosperitatem, et gloriam propensa voluntate impetravit sibi, suisque, et nobis omnibus, quo majus haud occurrere potest solatium, ut omni cum apparatu externae etiam pompae juxta veterem generosae Gentis Hungariae consuetudinem ad supremi Comitatus sedem introduceret dilectissimum Fratrem suum *Leopoldum* Palatinum, Comitatum *Pest, Pillis,* et *Solth* articulariter unitorum in Politicis et Juridicis caeteroquin a publica administratione a se invicem inseparabilibus natum supremum Moderatorem.

Serenissimus Regius Princeps *Carolus*, alter supremi Comitis nostri Frater natu-major, jam jam ad alterius a nobis longinquae Provinciae suo tempore suscipienda gubernacula rogatus et destinatus a nobis discessurus, non potuit se continere de non suscipienda parte communis gaudii nostri et felicitatis nostrae in exaltatione dilectissimi Fratris sui, ut illi publicum fraterni amoris pignus, nobis vero suae in Gentem Hungaram propensionis relinqueret testimonium, recepturus a nobis ubi ubi terrarum fuerit gratam sui memoriam, venerationem, et devotionem nostram in omni genae prosperitatis appreciatione, quibus sinceris votis, et contestationibus suam Serenitatem Regiam comitari nullo intermitteremus tempore.

Medius inter Fratres natu majores *Leopoldus* Hungariae Pro-Rex, aggreditur inter amplexus dilectissimorum Fratrum, sinceris applausus ex omnibus Hungariae Partibus confluentis Nobilitatis Officium supremi Comitis, suscipit ex animo creditae sibi Provinciae curam, nunquam e manibus suis, et suprema directione eandem dimissurus. Et si omnibus omnia factus Regni Palatinus, legalis inter Regem et Regnum Mediator, Generalis Regni Capitaneus, Excellorum Dicasteriorum politicorum et juridicorum ob arctissimum de indole Constitutionis nostrae ad invicem nexum Ordinarius Praeses, *Jazygum* et *Cumanorum* Supr. Capitaneus, Comitatum *Pest*, *Pillis*, et *Solth* articulariter unitorum natus Supremus Comes, omnes cujusvis officii partes non continuo, quod ipsa eorum diversitas et numerus prohibet, uno eodemque tempore explere possit, et vel ideo ipsa legum patriarum providentia pro casus exigentia de legalibus Praesidibus prospectum sit, xplebit tamen cujusvis partes pro opportunitate temporis rerum, et momentorum ratione, sciet ille cujusvis incumbentiam, activitatem, et efficaciam in Regno, et coram Regio Solio sustinere, promovere ad omnem Regis et Regni gloriam, et felicitate.

citatem, memor continuo Articuli Novellaris quibus
recenter terminatae Dietae.

Et profecto ita exaltatur quorumvis officiorum,
per quae vicaria functione dispescitur ipsius Regis sa-
premi in feliciter gubernando haereditario Regno
munus, dignitas, et suam maxime recipit energiam,
ita inhibetur cuiusvis iusta existimatio, solidatur con-
avita Regni constitutione Legum ferendarum, et e-
xequendarum sanctimonia: dum Regiae Eminentiae
et Jurium Haereditas, officiorum non tantum titulos,
vel cultum externum suscipiunt, sed et ipsas cuius-
vis incumbentiae partes explendas infucato commo-
nis Boni Regis et Regni Zelo. In nullius utique
manibus, ac haereditariorum Regionum Principum
tutiori loco esse possunt res nostrae, quae Regi et
Regno ita communes, ut divilium, nec conceptibilis
nec possibilis sit domi et foris perpetuandae felici-
tatis reciprocae ratio.

Principii hujus veritatem inde ab aditu Regimi-
nis expressit ipse Rex noster amantissimus, in omni-
bus Institutionibus suis manifestatus, et Aug. Domus
suae, et populorum sibi creditorum sollicita cura, in-
genus amor, consiliorum providentia, exequendo-
rum justitia.

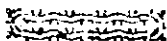
Iste est Spiritus, quem Regiae Soboli in schola
paterna ad felicitatem Regnorum educatae, et im-
butae a teneris instillavit Pater optimus; quem R.
Principum propria indoles docili suscepit animo,
quem verbis et factis, Rex Apostolicus, Augusta
Soboles ad unam omnes, spirat continuo, ipsisque
popularibus communicat.

Et ecce Inclyti Status et Ordines, Amici, et
Vicini charissimi, colendissimi, et undequaque ex
omnibus prope Regni Comitibus, et partibus con-
fluentes, cum ingressu Orationis commemorata tem-
pora felicitatis, et gloriae nostrae, quam ipsi nobis
reversimus, intemerata in Regem fide, sincera fide-
cia, gloriae suae domi et foris ampliandae patrio-
tico zelo, animorum concordia, consiliorum ponde-
re. Imo felicitatis nostrae, et gloriae epocha est,
quam

quam plantavit Rex Noster Benignissimus, dum continuo enituit in cunctis institutionibus pactatis Legibus Justitia, agendorum candor, confidentiae reciprocatio, Regnorum de indissolubili unquam successiois filo Augustae Domui Suae venientium sollicita cura, et ingenuus amor. — Plantatio optimi Regis et Patris, quam assidue rigant, consolidant Regii Principes quibusvis pro opportunitate officiis, et communi, et cujusvis individui promovendo commo prona semper voluntate locatis, ut inevertibiles concipiat radices, et uberrimos omnigenae felicitatis suppeditet fructus.

Cujus jucundissimum documentum et hodie recipiunt in unum congregati Inelyti Status et OO. suscepta Coronae Principis ad Nos legatione ut Altissimo nomine Provinciae hujus Pestanae moderamen. articulariter unitorum Comitatum nato supremo Comiti, et Palatino nostro in publico confesso traderet, eundem congregatis Statibus, et illos eidem in obeundis officii partibus juncta opera et consiliis arctissimo vinciat vinculo. Immortales recipiat Serenitas Vestra Regia gratiarum actiones de omnibus cumulatim praestitis beneficiis, de solenni Supremi Comitatus, et Palatini nostri ad plenitudinem officii in propria persona introductione, et pro sua in vota nostra facili inclinatione. Sit Serenitas Vestra Regia Sponsor pro nobis optimo Regi et Patri nostro. nihil usquam a nobis desiderandum venire, quo Augustam Clementiam demereri, et nobis perpetuare possimus, officiis nostris ex asse satisfaciamus, maxime Serenissimorum Regionum Principum protectione et opera adjuti: cui congregati Status et Ordines in omni submissione se enixe commendant. Benerum omnium Largitor, comitetur ubique Serenitates Vestras Regias coelesti sua benedictione in omnibus viis, et institutionibus suis, et in seros annos ercet salvos et incolumes. “

Nagy - Várodról azt az örvendetes tudósítást vetük, hogy az ezen hénapnak 16 dik 's több következő napjain tartott közönséges Gyűlésére Ns Bihar
Pár.

Vármegyének, olly jelentést adott bé a' *Nagyvárad* Káptalan, melly szerint igen sajnálja, hogy a' múlt Ország Gyűlésére küldött Követjeinek nyomtatásba ki adott irások által, mind közönségesen a' *Vármegye*, mind pedig személylyesen is annak némelly Tagjai meg-sértetteknek érzették magokat. Melly meg-sértés minthogy minden szándéka és akaratja ellen történt a' N. Káptalannak: imé most minden sértésre magyarázható ki fejezéseit az említett irásnak vissza vonja, és azokat ollyaknak tartatni kéri, mintha azok nem irattak volna. Ehez képest a' *Rendek*, mind a' Káptalant, mind annak minden Tagjait régi szivességekbe vissza fogadták, és ezt mind ő Felségének, mind *Nádor-Ispány* ő Királyi Fő Hertzegségének, mind az Ország-Birájának, mind a' szomszéd *Vármegyéknek* tudotokra adták.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

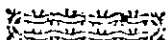
Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — A' *Frantzia Törvényhozó Nemzeti gyűlés* Aug. 13 dikán nagyobbára azon való vetélkedéssel töltötte idejét: hogy azok, kik már a' *Nemzeti-gyűlésnek* egyszer tagjai, az az, a' *Nemzetnek Repræsentánsai* vóltanak, mitsoda feltételek alatt mehelsenek bé a' *Frantzia Ministereknek* száma közzé. Némellyek azt mondták, hogy leg-alább 5 esztendőt kellene ezeknek a' *Nemzeti-gyűlésből* való ki-állások után el-tölteni, a' míg *Ministerségre* léphetnének. Mások azt javasolták, hogy az e' féle kemény törvényék mellől, mellyekre különben is tsak a' *Revoluzio* idején lett volna szükség; a' békesség helyre állván, jobb lenne el-állani. Végre tsak ugyan Artikuláltatott az, hogy a' melly *Polgár* egyszer a' *Nemzeti-gyűlésnek* tagja vólt, és ideje el-telvén innen ki-állott, két esztendőknék el-folyása alatt, sem a' *Ministeriumba* bé ne mehelsen, sem pedig valami jó akarat-béli *Parlziót* el ne vehessen. — A' *Frantzia Constitutio* azon *Titulusának*, melly a' közelebb költ *Kurirba* el.

el kezdetett, I-ső része, minden további változás nélkül meg-maradott; most következik azon *Titulusnak*

II-dik Részre, melly a' Királynak méltóságáról, a' Regensekről, a' Királyi Familiáról, és a' Ministerekről szoll.

A.) *Ofztály. — A' Királyi méltóságról, és a' Királyról. — a.) A' Királyi méltóság meg-olthatatlan, és az Uralkodó Familia férjfiui ágának, az első születésnek jussa szerint, örökösön által adattatik, az aszfzonyi Nemnek 's minden maradékaiknak állandóul való ki rekelztésével. (Ezen tikkelyben meg-jegyzésre méltó, hogy a' mostani uralkodó Familiáról semmi emlékezet nintsen arra a' történetre, ha ez, a' terhes fel-tételek miatt, nem találná el fogadni az ujj Constitutiót). — — b.) A' Királynak személye meg-báothatatlan és szent: és egyetlen egy titulussa szerint így nevezetik: *Frantziáknak Királya.* — c.) A' Frantziáknál Törvényen fellyül lévő hatalom nintsen: a' Király ez által uralkodik, és tsak ennek nevében kívánhat engedelmséget. — d.) A' Király, a' Tronusba való bé-ülésekor, vagy pedig mihellyest *Majorenniséget* ért, a *Törvény hozó Testnek* jelenlétében, hittel fogja magát kötelezni: hogy a' Nemzethez és Törvényhez hív lészzen, a' Nemzeti gyűlés által 1789, 1790, és 1791 ben szereztetett Constitutionnak fenn tartásán, és a' Törvényeknek rendes folyamattokban való maradásán, minden erejéből munkálódni fog., — Ha éppen ekkor nem tanálna öszve gyülekezve lenni a' *Törvény hozó Test*: tehát egy *Proklamatiót* botsát-ki a' Király, mellynek foglalattya a' nevezett esküvésnek formája, és az az ígélet-tétel lészzen, hogy mihellyest a' *Törvény hozó Test* egybe gyülend, ezen esküvést azonnal meg-ujjitani fogja. — e.) Ha a' Király ezen esküvést a' Törvény-hozó Testnek hivatalára le-tenni nem akarja, vagy ha egyszer le-tette és az után meg-másollya — f.) Ha a' Nemzet ellen Serget vezérel, vagy ha más próbálván valami e' félét az ő*

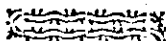
nevében, maga formalis Akta szerint ennek elle-
ne nem áll — g.) Ha ki menvén az Országból,
a' *Törvény-hozó Testnek* Proklámátziojára vissza
nem tér: mind ezen három történetekben annyi,
mint ha Koronájáról le mondott volna. — h.) A'
Király, le-tételése után, a' köz Polgárok közé tart
tozik, 's le-tétele után való minden tselekedetiért,
mint ezek, bé-vádoltathatik és meg-ítéltetik. —
i.) A' Királynak privat jóságai, Királyi székébe
való ülésekor, Nemzeti Uradalmokká válnak: azok
íránt, melyeket magának valami bizonyos titulus alatt
szerez, teheti maga rendelést: melyet ha nem tsele-
kedett, Uralkodásának végével ezek is a' Nemzeti
jóságok közé fognak esni. — k.) A' Trónus fé-
nyének fenn tartására bizonyos Caisa (Civilisite)
által fog a' Nemzet gondot viseltetni, melly Caisa-
béli summát a' *Törvény hozó Test* minden Uralkodó
változásának alkalmatosságával ujjacton határoz-
meg. — l.) Ezen *Civilistának* maga rendel a' Ki-
rály *Gondviselőt*, ki a' Királynak pereit folytatni
fogja, kit azon Caisának hitelerődi perrel elő fog-
hatnak, és a' kinek személlye ellen az Itélő bírák-
nak Sentenziáji intéztethetnek.

B.) *Osztály. A' Régenségről.* — a.) A' Ki-
rály, 18 elztendős koráig, *Minorennis*, és az Or-
szág a' Királynak *Minorennissége* alatt *Regens* által
igazgattatik. — b.) A' *Régenség* illeti a' leg közelebb
való atyafit, a' Királyi székbe való következés sze-
rint, kinek 25 elztendőt bé-töltöttnek, valóságos
Frantziának, és az Országban lakósnak és olyannak
kell lenni, a' ki valamely idegen Koronának nem leg
közelebb való örökölse, 's a' Frantzia hitet már e-
lőre le-tette. Az Alszonyok a' *Régenségből* egélt-
szen ki-rekesztettének. — c.) A' *Régens*, a' Ki-
rálynak *Majorennisségéig*, minden Királyi méltósá-
gokkal járó munkákat gyakorol 's tselekedeteiért
személlyesen szám-adásra nem vonattathatik.
— d.) A' *Régens* akkor kezdhet kötelefségeinek
gyakorlásához, minekutánna a' *Törvény-hozó Test-
nek* jelen-létében meg- esküdött, hogy a' Nemzethez

és Törvényhez hiv lépzen, 's minden Királyi hatalmát, melly a' Királynak Minorennissága alatt réa bízott; az 1789, 1790, és 1791 dik elzindökben szerzetett Constitutionnak és Törvényeknek fenn tartására fogja fordítani. Ha nintsen a' *Törvény hozó Test* együtt, tehát Proklámátzió által ki hirdetteti a' *Régens* a' leirt esküvésnek formáját, és azt az ígérteket, melly szerint, mihelylest öszve gyülekezik a' *Törvény hozó Test*, hitét le fogja tenni. — —

e.) Az alatt, mig a' *Régens* hivatalába lépik, a' Ministerek vizfik számolás alatt az Executiva hatalomnak minden munkáit. — f.) Azonnal, hogy a' *Régens* hitét le-tette, meg-fogja a' *Törvény hozó Test* illendő fizetését határozni, melly Regensége alatt meg nem változtathatik. — g.) A' *Regensség* nem ad a' *Régensnek* leg kifsebb just is a' *Minorennis* Királynak izemélyéhez, hanem — h.) az Anyára vagyon bizva a' réa való vigyázat. Ha nem lenne Anya a' *Minorennis* Királynak, vagy pedig férjhez tanálna menni, tehát akkor más Gond viselőt rendel a' *Törvény-hozó Test*. Sem a' *Régens*, sem hozzá tartozók, sem aszszony ember nem változtathatik ekkor a' Királynak Gond viselőjévé. — i.) Ha a' Király nyilvánóságos, törvényesen meg-bizonyított, és a' *Törvény-hozó Testnek* háromszori egy-egy hónapig tartott tanátskozása által megítéltetett elméleti háborodásba esnék; a' *Regenségnek* ekkor is helye lenne.

C.) *Ufztály. A' Királyi Familiáról.* — a.) Az, a' ki Korona örökösének tartatik, *Korona Hertzege*nek fog nevezetni. Ez a' *Törvény hozó Testnek* Dekretoma, és a' Királynak edgyet-értése nélkült az Országból ki nem mehet; ki menvén pedig, ha a' *Törvény-hozó Testnek* nyilván-való hívására vizfsza nem jön, ugy fog tartattatni, mint ha a' Koronáról le-mondott volna. — b.) A' *Regens*, mint leg-idősebb atyafi, az Országban való lakásra köteleztetik: ha pedig az Országba nem lévén, a' *Törvény hozó Test* hivatalára haza nem jön, a' *Regensséghez* való julsát el-vezltette. — c.) Az Anya,

nya, vagy akár mellyik Gond-viselője a' Minorennis Királynak, ha ki mégyen az Országból, ezen jussát elvesztette: és ha egyszer ki-ment, az után ha vissza jön is, a' *Törvény-hozó Testnek* ujj Dekretoma nélkül nem lehet ismét Gond-viselő. — d.) A' Királyi Familiának több tagjai, egy *Törvények* alá vagynak vettelve más Polgárokkal. — e.) A' Minorennis Királynak és Korona Örökösének neveltetésére bizonyos *Törvénynek* kell hozattatni. — f.) A' Királyi Familia tagjainak nem adattathatnak *Apanázsiba*, vagy elztendei jövedelemül, örökség, jóságok. A' Király' ifjabb síjajinak 25 elztendő korokban, vagy ki-házasodásokkor rendeli és határozza ki a' *Törvény-hozó Test* az ő *Apanázsijokat*: de a' melly az ő férjfiui ágoknak ki-halása után meg szünik.

D.) *Ofztály. A' Ministerekről.* — a.) A' Ministereket csak a' Király válozthattya, 's csak ő el-abbítothattya-el ezeket egyedül. — b.) Semmi nemű Királyi parantsolat hé nem töltethetik, ha a' Király nevét alája nem irta, és a' Departmán béli Ministernek neve által kontrasignáltatva nintsen. — c.) A' Ministerek tartoznak számolni minden hibás tselekedetekről, mellyek a' Nemzeti bátorság és a' *Constitutio* ellen esnek; a' mellyek a' tulajdon juss és a' személyes szabadságot meg bánttyák; és végre minden Minister számol a' maga Departmánnyának szükségére rendeltetett pénznek el-pazéroltatásáért. — d.) Semmi esetben meg nem menthet a' Ministert a' Királynak akár szóval, akár írásban ki-adattott parantsolattya. — e.) A' Ministerek minden elztendőben a' *Törvény hozó Test* ülésének kezdetekor a' magok Departmánnyaiknak ki-adott költségeikről való laistromot elő mutatni, a' tett költéségről számolni, és a' hé-tszúlzhatott vizsgálásokat ki-jelenteni tartoznak. — f.) Egy Minister is a' maga hivatala béli tselekedetért, sem hivatalának folytatása alatt, sem az után, a' *Törvény hozó Testnek* Dekretoma nélkül, mint bűnös (*criminaliter*) nem kerestethetik.

Ezen egész *Részben*, igen kevés és csak e' következendő punktumok adtanak alkalmatosságot a' vetélkedésre. *Elsőben*: javasoltatott némelyek által, hogy tétetődnék Artikulusba az-is, hogy a' Király és a' Korona Örökösse fegyveres tábori ne vezérelhessenek, azért; mert a' tábor Komendánsa a' Királynak számolni tartozik; a' Király pedig számadás alá nem vonattathatik. Ezen dolog még meg határozatlan maradt. Másodszor holzfzas vetélkedés után Artikulusba vétetődött az-is, hogy senki más, a' Királyi Familiának tagjain kívül, *Prinztzi* nevezettel ne nevezetihessék.

Spanyol Ország. — A' Spanyolok vitézül oltalmozzák magokat a' *Maurusok* ellen: közelebb-ről is *Ordán* Városának köfalain kívül egy néhány *Mindkot* fellobbantván, véghetetlen vér özönt okoztanak közöttök. Már most az *Algiri* ujj *Dáj* mondatik, hogy a' Spanyolokhoz való kedvezésből igyekeznek azon, hogy ezen vad nemzettség közt és a' Spanyolok közt békességet szerezhessen. — **Spanyol Orzágnak éppen nem jól vagyon az ő dolga.** Az az esküvés, mellyet a' Király minden idegeneknek, kik Spanyol Országban mulatni akarnának, elejkebe szabott, a' következendő szovakból vagyon öfzve szerkeztetve: — „Esküszöm, hogy a' Katholika Vallást tartom, ehéz és Királyomhoz, kinek jobbága vagyok, hiv léfzek, magamat ezen Ország' Törvényeinek és szokásainak alája adom, minden idegen jusomról, és függésemről, azon Országra nézve, mellyben születtem le mondok. Igérem, hogy ezen születtem Ország'béli Követeknek, Conluloknak segítségéhez, Gájára való küldöttetésnek, fogságnak, és Spanyol Országból való számkivettetésnek büntetése alatt soha folyamodni nem fogok. „ — Arról-is emlékeztünk volt közelebb-ről, hogy a' ki ezen hitet le tenni nem akarta, annak 14 napok alatt *Mudritot*, két hónapok alatt pedig minden Spanyol Státusokat el kellett volna hagyni. Gandollya meg pedig csak az ember, nem természetellen ellenkező dolog e' az, hogy valaki —
még

még pedig igen sok ezer meg-világosodott elméjé ember — olyan dolgoknak hitelére esküvéssel köteleztették, mellynek ellenkező oldaláról csak a józan okosság után is tökéletesen meg-vagyon győztetve. És a' többek között ezen kívánsága a' Spanyol Királynak mondattatik egy olyan eljöl el nem nézett lépésnek lenni, melly ellen — kivált midőn annak bé töltetéséhez is hozzá kezdenek volna — nem csak a' józan okosság rebellálta, és nem csak minden idegenek méltóképpen felgerjedtenek: hanem nagyobb részént az idegen Hatalomságoknak Követtyei is olyan jelentésekkel állottanak elő az Udvarnál, mellyekben javasolták, hogy a' Spanyol Király ezen Dekretomát — mint a' melly nem csak a' Nemzetek Törvényét, hanem a' közönséges kötések is meg-rontaná — vonná vissza — és ezt a' Spanyol Király az ujjabb hírek szerint már meg-is tselekedte.

BCU Chuj / Central University Library Chuj

Tudófitás.

Nemes Szeged Városunk birtokában lévő, a' T. Nemes Torontál Vármegyében, éppen a' Tiszamentében helyheztetett Szöreg nevezetű Uradalmát, melly három Helységekből, és két Dohány termelő Kertésziségekből áll, minden házon vételeivel 1. Octobris a. c. a' Város-házánál reggeli 8 és 9 órák között tartandó köz-kotyavetye által 6 ezrtendőkre a' többet ígérőnek bérben szándékozik ki-adni. Ennek körülállásairól az említett Város házánál addig-is magát kiki bővebben utafitathattya.

Költ Bétsben Septembernek 2-dikán 1791.